

МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА

М О Т И В И

за разработване на проект на

Наредба за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради

1. Причини, които налагат приемането на нормативния акт

Проектът на Наредба за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради е разработен на основание чл. 48 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ).

Проектът на наредба е разработен по съвместна компетентност от Министерството на енергетиката (МЕ), Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) и Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР).

Причините, които налагат разработването на нормативния акт са както следва:

С изменение на ЗЕЕ от м. март 2021 г. в българското законодателство бяха транспонирани изискванията на Директива (ЕС) 2018/844 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност (Директива (ЕС) 2018/844).

Директива (ЕС) 2018/844 ревизира Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите (Директива 2010/31/ЕС/ДЕХС) по начин, който повиши амбициите към държавите членки за по-ясна ясна визия и насоченост на техните политики и действия за постигането на европейските цели по отношение на климата. Сградите бяха поставени във фокус на изискването за декарбонизация с необходимост от дефиниране на нови етапни цели (2030 г., 2040 г. и 2050 г.). Това наложи последващо преосмисляне на законодателството и инвестиционните решения в светлината на извеждане в приоритет на принципа „енергийната ефективност на първо място“ и използването на възобновяеми източници на енергия.

Във връзка с новия законодателен пакет, предложен от ЕК, предвиждащ измерими и целенасочени действия за изпълнение на Зелената сделка, България трябваше да извърши следващото динамично адаптиране на законодателството по енергийна ефективност към измененията в европейските актове, за да осигури стабилна и предвидима нормативна уредба през следващите десет години.

Измененията в ЗЕЕ от март 2021 г. предпоставиха значителни предстоящи промени в подзаконовата нормативна уредба за прилагане на ЗЕЕ, която съобразно своята специфика и многообразна свързаност въвежда различни по обхват изисквания на ДЕХС.

Процесът на хармонизиране на подзаконовите нормативни актове относно енергийна ефективност на сгради с измененията в ДЕХС е свързан с междуведомствени усилия и редица административни процедури. От друга страна този процес се предхожда от подготовка, която включва научни изследвания, анализи, и изисква административен капацитет и средства.

Някои резултати от активния нормативен процес през последната година налагат разработването на нова наредба по чл. 48 от ЗЕЕ. Като такива в хронологичен ред могат да се посочат:

- За транспониране на изискването за определяне на обща национална кумулативна цел за енергийна ефективност на България за периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2030 г. през април 2022 г. МЕ извърши наложителни изменения в *Наредбата за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица* (обн. ДВ. бр. 32 от 26 април 2022 г.).

- Във връзка с новите разпоредби в ДЕХС за гарантиране на по-добър резултат от инспекциите на отоплителните и климатичните инсталации, след транспонирането им в ЗЕЕ, МЕ и МРРБ съвместно с АУЕР разработиха *Наредба № Е-РД-04-1 от 5 април 2022 г. за условията и реда за извършване на проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации и инсталациите за комбинирано отопление и вентилация по чл. 50, ал. 1 и на климатичните инсталации по чл. 51, ал. 1, условията и реда за изготвянето на оценка на енергийните спестявания, както и условията и реда за създаване, поддържане и ползване на базата данни по чл. 52 от Закона за енергийната ефективност.* (обн., ДВ, бр. 30 от 2022 г.). Наредбата е в сила от 15.04.2022 г.

- Измененията в чл. 8 от ДЕХС, предвиждащи сградите да бъдат използвани за развитието на инфраструктурата, необходима за „интелигентното“ зареждане на електрически превозни средства, наложиха МРРБ да извърши допълнително нормативни промени за пълно транспониране на чл. 8, т. 2 от ДЕХС в *Наредба № РД-02-20-2 от 2017 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортната система на урбанизираните територии* (обн., ДВ, бр. 7 от 19 януари 2018 г.).

- С цел българските технически норми за енергийна ефективност на сгради да бъдат периодично адаптирани към техническия прогрес, каквато насоченост Европейската комисия отправя към държавите членки с всяко следващо изменение на ДЕХС, през 2021 г. МРРБ, в сътрудничество Техническият университет–София, извърши Втори национален

преглед на техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради по процедурата за изчисляване на равнищата на оптимални разходи във връзка с минималните изисквания за енергийните характеристики. Изследването е направено в съответствие с методологичната рамка, определена в Делегиран регламент (ЕС) № 244/2012 и пакета европейски EPB стандарти, разработени в съответствие с мандат M/480, възложен от Европейската комисия на Европейския комитет по стандартизация (CEN);

– Резултатите от втория национален преглед на техническите изисквания към енергийните характеристики на сградите, извършен по процедурата за „оптимални разходи“ са докладвани пред Европейската комисия с национален доклад на България през втората половина на 2022 г., с което е изпълнено изискването на чл. 5, т. 2 от ДЕХС;

– Въз основа на резултатите от Втория национален преглед на техническите изисквания и на основание чл. 31, ал. 4 от ЗЕЕ, в МРРБ беше разработена нова *Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради* в съответствие с изискването на чл. 3, чл. 4, чл. 5 и приложение I от ДЕХС. Новата наредба по чл. 31, ал. 4 от ЗЕЕ обединява и едновременно с това осъвременява, техническата материя на две действащи до момента наредби – *Наредба № Е-РД-04-2 от 2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите* (отм. ДВ, бр. 21 от 2021 г., в сила от 12.03.2021 г.) и *Наредба № 7 от 2005 г. за енергийна ефективност на сгради* (която ще бъде отменена с Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г.).

Съществен елемент в развитието на подзаконовата нормативна уредба за енергийна ефективност на сгради е приемането с наредбата по чл. 31, ал. 4 от ЗЕЕ на обновената Национална методика за изчисляване на енергийните характеристики на сградите. Методиката е разработена в съответствие с основните стандарти БДС EN ISO 52000-1, БДС EN ISO 52003-1, БДС EN ISO 52010-1, БДС EN ISO 52016-1/52016-2 и БДС EN ISO 52018-1. ISO/EN версиите на същите стандарти са посочени в приложение I от ДЕХС като насочваща кодификация по прилагане на техническите изисквания на директивата.

В обхвата на актуализираните технически норми са извършени изменения в числовите граници на 6 от 10 скали на енергопотребление за категориите сгради и е разработена нова скала – за еднофамилни жилищни сгради.

Изброените по-горе промени в законовата и в подзаконовата нормативна уредба за енергийна ефективност на сгради безспорно дават отражение върху условията и реда за извършване на обследване на енергийна ефективност на сградите. Това засяга пряко и процеса по издаване на сертификати за енергийни характеристики, които по обвързан начин, с горепосочените нормативни актове, удостоверяват енергийните характеристики на сградите и резултатите от енергийните обследвания.

Всичко това дава основателни причини за разработване на проект на *Наредба за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради* в съответствие с промените в ЗЕЕ, приетите нови наредби – по чл. 31, ал. 4 и по чл. 56 от ЗЕЕ и измененията в други действащи наредби.

Следваща основателна причина за разработването на проекта на Наредба е значимостта на наредбата за изпълнението на инвестициите в енергийна ефективност на сгради по *Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България* (НПВУ). В насоките за кандидатстване по процедурите за енергийна ефективност на сгради докладите от енергийните обследвания и сертификатите за енергийни характеристики са посочени като основни източници на информация в процеса на оценяване и конкурентен подбор на проектите на крайните потребители.

2. Цели, които се поставят с приемането на нормативния акт.

Основна **цел**, която се поставя с приемането на *Наредба за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради* да бъде приведена в съответствие с изискванията на ЗЕЕ, с техническите изисквания на наредбата по чл. 31, ал. 4 и с наредбата по чл. 56 от ЗЕЕ. Така ще се осигури завършеност на процеса на нормативна осигуреност за изпълнение програмите за енергийна ефективност по НПВУ, оперативните и други програми.

В Директива (ЕС) 2018/844 се посочва, че за да бъдат постигнати целите на политиката относно енергийната ефективност на сградите, прозрачността на сертификатите за енергийните характеристики следва да бъде подобрена, като се гарантира, че всички необходими параметри за изчисляване, както за целите на сертифицирането, така и за целите на минималните изисквания за енергийните характеристики, са определени и се прилагат последователно.

Това изискване е изпълнено като в проекта на Наредба са предвидени някои подобрения в образеца за енергийни характеристики на нови сгради и в образеца за енергийни характеристики на съществуващи сгради в експлоатация.

Извършени са изменения и допълнения в текстове на наредбата, които я подобряват цялостно по отношение на нейното прилагане. В действащата наредба са извършени следните по-съществени промени:

– ясно са разграничени наименованията на двата вида сертификата – за нова сграда, който се издава преди въвеждане на новоизградена сграда в експлоатация и за сграда в експлоатация, който се издава въз основа на извършено обследване за енергийна ефективност на сградата. По този начин е постигнато пълно терминологично уеднаквяване с наименованията на сертификатите, употребени в текстове на ЗЕЕ;

– урежда се издаването на сертификат за енергийни характеристики на нови сгради на етапа на проектиране;

– определени са условията и редът за издаване на сертификат за нова сграда в случаите на пристрояване и надстрояване на съществуваща сграда, като са определени специфичните условия, при издаването на този вид сертификат в пълно съответствие с разпоредбите на ЗЕЕ за сертифициране на част от сграда;

– регламентирани са нови срокове на валидност на сертификатите за енергийни характеристики, които са обвързани с достигнатия клас на енергопотребление, а не с досегашния критерий „възраст“ на сградите. По този начин валидността на сертификатите е синхронизирана с минималните изисквания за класове на енергопотребление, заложен в наредбата по чл. 31, ал. 4 от ЗЕЕ;

– въз основа на административната практика са регламентирани случаите, в които сертификатът за нова сграда и сертификатът за сграда в експлоатация може да бъде преиздаден в срока му на валидност;

– създадена е разпоредба за упълномощаване на трето лице, което да сключва договор за обследване на сграда в режим на етажна собственичност от името на етажната собственичност или сдружението на собствениците с лице от регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ, като е дадена възможност третото лице да бъде и община-партньор. Това ще осигури по-ефективно подпомагане на гражданите от страна на общините при кандидатстването по процедурите за обновяване на жилищни сгради, финансирани по НПВУ;

– намалена е административната тежест чрез извеждане на три документа от приложенията към действащата наредба и възлагане на разработването и утвърждаването им със заповед на изпълнителния директор на АУЕР. Това са образците (вкл. структура и съдържание) на: резюмето на доклада от извършено обследване за енергийна ефективност на сграда, декларацията за липса на обстоятелствата по чл. 43, ал. 4 и 6 от ЗЕЕ и протокола за приемане от собственика на резултатите от обследването. По този начин ще се осигури по-голяма гъвкавост на процедурите по изменения в посочените документи като се има предвид, че електронният формат на резюмето е основен източник на данни за националната информационна система за състоянието на енергийната ефективност в Република България, поддържана от АУЕР. В този аспект ще се намали административната тежест и в работата на АУЕР при извличането на данни от резюмето, което е силно повлияно от динамиката в измененията на техническите норми, европейските стандарти, софтуерите за инженерни приложения и промените в ДЕХС;

– в съответствие с новата концепция, предвидена в националната изчислителна методика в *Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради*, образците и на двата вида сертификата включват

полета за удостоверяване на компонентите на първична енергия: първична енергия от невъзобновяеми източници, $E_{p,nren}$, първична енергия от възобновяеми източници $E_{p,ren}$ (вкл. изнасяна първична енергия $E_{we,exp}$) и обща първична енергия $E_{p,tot}$;

– в образците на двата вида сертификата са интегрирани новите скали на енергопотребление със стъпки от клас G до клас A за 11 категории сгради с актуализираните им числови граници и подобрен начин на онагледяване, както са определени в приложение № 2 от *Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради*;

– въведено е поле, което удостоверява дела на първичната възобновяема енергия за отопление, охлаждане, вентилация, БГВ и осветление, което ще позволи по-голяма осведоменост на собствениците на сградите по отношение степента на постигане на второто нормативно условие от нормата за сгради с близко до нулево потребление на енергия (най-малко 55% от енергията за посочените компоненти на енергийния баланс да се осигурява от възобновяеми източници).

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на нормативния акт.

За прилагане на проекта на Наредба не са необходими бюджетни и други средства.

4. Очаквани резултати от прилагането на нормативния акт.

С проекта на Наредба за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради се очакват следните резултати:

4.1. подобрен в качествено отношение процес на обследване за енергийна ефективност на сгради и подобрена ефективност в работата на консултантите по енергийна ефективност, вписани в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ;

4.2. подобрен в качествено отношение процес на администриране на данни в националната информационна система за състоянието на енергийната ефективност в България;

4.3. нормативна осигуреност за изпълнение на програми и проекти за енергийна ефективност, подкрепени от различни източници за финансиране в съответствие с поставените цели на европейско и национално ниво до 2030 г.;

4.4. нормативна осигуреност за изпълнение на проектите по Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България и Дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. в съответствие със заложените цели, целевите стойности на индикатори за напредък и за постигане на ефективност на инвестициите.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.

С проекта на Наредба за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради се въвеждат изисквания на ревизираната през 2018 г. Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите (ОВ, L 153/13 от 18 юни 2010 г.).

6. Срок за обществени консултации

За получаване на предложения и становища по проекта на *Наредба за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради*, публикуван за обществени консултации, е определен **14** дневен срок съгласно чл. 26, ал. 4, изречение второ от Закона за нормативните актове, тъй като изготвеният проект на нормативен акт е с висока обществена значимост за нормативното обезпечаване на процеса за изпълнение на проектите за енергийна ефективност на сгради по Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България до 2027 г.